

FIȘA DISCIPLINEI

Filosofia psihologiei

Anul universitar 2025/2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2. Facultatea	Istorie și Filosofie
1.3. Departamentul	Filosofie în limba maghiară
1.4. Domeniul de studii	Filosofie
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Filosofie
1.7. Forma de învățământ	Cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Filosofia psihologiei				Codul disciplinei	HLM2308
2.2. Titularul activităților de curs	Lect. univ. dr. Szigeti Attila					
2.3. Titularul activităților de seminar	Lect. univ. dr. Szigeti Attila					
2.4. Anul de studiu	4	2.5. Semestrul	7	2.6. Tipul de evaluare	C	2.7. Regimul disciplinei DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	56	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					20
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					20
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					18
Tutoriat (consiliere profesională)					8
Examinări					4
Alte activități					-
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				70	
3.8. Total ore pe semestru				56 fiz./126 conv.	
3.9. Numărul de credite				5	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Prezența la cursuri, parcurgerea bibliografiei obligatorii
4.2. de competențe	Prezența obligatorie a studentului la toate seminarile. Seminarile pierdute pot fi recuperate

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale/ esențiale	C2 Ordonarea și formularea de idei, teme și probleme filosofice generale și de ramură. C3 Identificarea prin gândire critică (analiză și evaluare logice) a punctelor tari și slabe ale unor soluții, concluzii sau abordări alternative de probleme. C4 Evidențierea cauzelor, principiilor și semnificațiilor acțiunilor, experienței și existenței umane. C5 Producerea/proiectarea și comunicarea de idei/cunoștințe filosofice. C6 Mediarea interumană și interculturală prin identificarea, analiza și soluționarea unor probleme interumane și interculturale
Competențe transversale	CT1 Abordarea în mod realist și prin argumentare atât teoretică, cât și practică a unor situații problemă cu grad mediu de dificultate în vederea soluționării lor eficiente. CT2 Aplicarea tehnicilor de muncă eficientă într-o echipă multidisciplinară pe diverse paliere ierarhice.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Cursul oferă o introducere filosofică în paradigmele de cercetare, conceptualitatea, domeniul de probleme al științelor cognitive, respectiv al gândirii psihanalitice.
7.2 Obiectivele specifice	În interpretarea filosofică a științelor cognitive, cursul utilizează concepția domeniului interdisciplinar compus din știința cognitivă, respectiv filosofia fenomenologică și analitică a minții/cogniției întrupate (emodied mind/cognition); pune accent pe aplicarea în domeniul filosofiei sociale a psihologiei.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
Introducere în filosofia științelor cognitive: interpretări filosofice ale cognitivismului clasic (computaționalismul, connectionismul)	Prelegere	
Programul de cercetare al minții/cogniției întrupate (embodied mind/cognition)	Prelegere, problematizare	
Percepția activă	Prelegere, problema-tizare, dezbateri	
Conceptualizare și înțelegerea limbajului din perspectiva embodiment-ului	Prelegere, problematizare	
Emoții întrupate	Prelegere, proiecție	
Cogniția socială	Prelegere, proiecție	
Cogniția extinsă și culturală	Prelegere, problematizare	
Freud 1: teoria sexualității și a instinctelor; complexul lui Oedip.	Prelegere, problematizare	
Freud 2: modele ale inconștientului; sublimare și procesele primare; mecanismele de apărare.	Prelegere, problematizare	
Lacan 1: Imaginarul și Simbolicul; stadiul oglinzii.	Prelegere, problematizare	
Lacan 2, dimensiunea Realului: dorința, juisarea, diferența sexuală.	Prelegere, problematizare	
Filosofie socială psihanalitică 1.: rolul psihanalizei în Școala de la Frankfurt.	Prelegere, analiză de text	
Filosofie socială psihanalitică 2.: societatea narcisismului/perversiunii generale; ideologia ca transgresiune inerentă.	Prelegere, proiecție, dezbateri	
Psihologie critică: biopolitică și psihopolitică	Prelegere, proiecție, dezbateri	

Bibliografie

Clark, A., *A megismerés építőkövei. Filozófia, megismeréstudomány és a párhuzamos megosztott feldolgozás*, Osiris, Bp., 1999.

Clark, A., *Mindware: An Introduction to the Philosophy of Cognitive Science*, Oxford University Press, New York, 2001.

Freud, S., *Esszék*, Gondolat, Budapest, 1982.

Freud, S., *Bevezetés a pszichoanalízisbe*, Gondolat, Bp., 1994.

Freud, S., *A mindennapi élet pszichopatológiája*, Cserépfalvi, 1994.

Freud, S., *A szexuális élet pszichológiája*, Cserépfalvi, 1995.

Freud, S., *Tömegpszichológia. Társadalomlélektani írások*, Cserépfalvi, 1995.

Gallagher, S. – Zahavi, D., *A Fenomenológiai Elme: Bevezetés az elmefilozófiába és a kognitív tudományba*, Lélekben Otthon, Budapest, 2008.

Lacan, J., *Écrits*, Seuil, Paris, 1966.

Lacan, J., *Quatre concepts fondamentaux de la psychanalyse. 1964. Le Séminaire de Jacques Lacan. Livre XI*, Seuil, Paris, 1973.

Lacan, J., *L'éthique de la psychanalyse. 1959-1960. Le Séminaire de Jacques Lacan. Livre VII*, Seuil, Paris, 1986.

Lacan, J., *Encore. 1972-1973. Le Séminaire de Jacques Lacan. Livre XX*, Seuil, Paris 1975.

Laplanche, J. – Pontalis, J.-B., *A pszichoanalízis szótára*, Akadémiai Kiadó, Bp., 1994.

Mitchell, S.A. – Black, M.J.: *A modern pszichoanalitikus gondolkodás története*. Budapest, Animula, 2000.

Pléh, Cs. (szerk.), *Kognitív tudomány*, Osiris, Bp., 1996.

Pléh, Cs., *Bevezetés a megismeréstudományba*, Typotex, Bp., 1998.

Shapiro, L. (ed.), *The Routledge Handbook of Embodied Cognition*, Routledge, New York, 2014.

Varela, F., Thompson, E., Rosch, E., *The Embodied Mind. Cognitive Science and Human Experience*, Cambridge, MA, MIT Press, 1991.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
Computationalism: Clark, 1999, 21-61; (Clark, 2001, 7-42;) Connectionism: Clark, 1999, 44-61; (Clark, 2001, 62-83); Critici filosofice: Searle, Hernád in Pléh (szerk.).	Analiză de text	
Kampis, 2002, 36-41; Szigeti, 2002/2011, 56-68; Sutyák, 17-25; (Wilson-Foglia, 2017.)	Analiză de text, dezbatere	
Gallagher-Zahavi, 2008, 92-98. Szigeti, 2013, 21-26; (Clark, 2001, 84-95).	Analiză de text, dezbatere	
Szigeti, 2013, 26-28; Szokolszky.	Analiză de text, dezbatere	
Damasio, 1996, 7-8. fejezet.	Analiză de text, dezbatere	
Gallagher-Zahavi, 2008, 171-177, 181-183; Szigeti, 2011, 71-79, 89-106;	Analiză de text, dezbatere	
Dennett, 137-149; Tomasello, 9-20.	Analiză de text, dezbatere	
Mitchell-Black, 19-41.	Analiză de text, dezbatere	
Freud, 1994, 140-151; Ullmann, 2016, 152-176.	Analiză de text, dezbatere	
Lacan, 1993. Ullmann, 2011.	Analiză de text, dezbatere	
Farkas; Moldvay.	Analiză de text, dezbatere	
White.	Analiză de text, dezbatere	
Zizek, 1997, 2006.	Analiză de text, proiecție, dezbatere	
Foucault; Fisher.	Analiză de text, proiecție, dezbatere	

Bibliografie

Damasio, A., *Descartes tévedése*, AduPrint, Bp., 1996.

Dennett, D., *Micsoda elmék*, Kulturtrade Kiadó, Bp., 1996.

Farkas, Zs., Jelentőláncraverve. Lacan a szubjektumról. In uő: *Mindentől ugyanannyira*, JAK – Pesti Szalon, Bp., 1994.
<http://mek.niif.hu/01300/01378/html/lacan.htm>

Fisher, M., Reflexív impotencia, immobilizáció és liberális kommunizmus. <http://aszem.info/2017/07/mark-fisher-reflexiv-impotencia-immobilizacio-es-liberalis-kommunizmus/>

Foucault, M., „A panoptikusság”, In uő, *Felügyelet és büntetés*, Gondolat, Budapest, 1990, 267-309.

Kampis, Gy., „A gondolkodó test”, *Magyar Tudomány*, 2002/1, 33-41. <http://www.matud.iif.hu/2002-01.pdf>

Lacan, J.: A tükör-stádium, mint az én funkciójának a kialakítása, *Thalassa*, 1993/2, 5-11.
[http://www.mtapi.hu/thalassa/a_folyoirat/e_szovegek/pdf/\(04\)1993_2/005-011_lacan_tukor-stadium.pdf](http://www.mtapi.hu/thalassa/a_folyoirat/e_szovegek/pdf/(04)1993_2/005-011_lacan_tukor-stadium.pdf)

Moldvay, T.: „Kis Lacan-értelmező”, *Kellék – filozófiai folyóirat. Pszichoanalízis és filozófia*, 2016/55, 107-142.
<https://www.prophilosophia.ro/assets/files/kellek-55/007moldvay-tam%C3%A1s.pdf>

Szigeti, A., „A tudatosság – rejtély vagy képesség? Az analitikus elmefilozófia és a kognitív tudomány találkozása a fenomenológiával”, *Kellék*, 2002/22, 81-122. In: Szigeti, A.: *A testet öltött másik. Kortárs fenomenológiai tanulmányok*, Pro Philosophia, Kolozsvár, 2011, 7-70.

https://www.academia.edu/1224830/A_tudatoss%C3%A1g_rejt%C3%A9ly_vagy_k%C3%A9pess%C3%A9g_Az_analitikus_elmefiloz%C3%B3fia_%C3%A9s_a_kognit%C3%ADv_tudom%C3%A1ny_tal%C3%A1lkoz%C3%A1sa_a_fenomenol%C3%B3gi%C3%A1val

Szigeti, A., „Megtestesült interszubjektivitás”, In: Szigeti, A.: *A testet öltött másik. i. m.*, 71-106.

https://www.academia.edu/1224834/Megtestes%C3%B3lt_interszubjektivit%C3%A1s

Szigeti, A., „Testiség az észlelésben és a fogalomalkotásban”, *Erdélyi Múzeum*, 2013/2, 21-29.

https://eda.eme.ro/bitstream/handle/10598/29345/EME_EM_2013-2_003_SzigetiAttila_TestisegEszlelesbenEsFogalomalkotasban.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Szokolszky, Á.: „Nyelvi megértés az „embodiment” nézőpontja szempontjából”,

https://www.academia.edu/10082535/Nyelvi_meg%C3%A9rt%C3%A9s_az_embodiment_n%C3%A9z%C5%91pontja_szempontj%C3%A1b%C3%B3l

Tomasello, M., *Gondolkodás és kultúra*, Osiris, Bp., 2002.

Ullmann, T., „Jacques Lacan”, in: Ullmann, T., Olay, Cs.: *Kontinentális filozófia a XX. században*, L'Harmattan, Budapest, 2011, 352-364.

Ullmann Tamás: „Hogyan működik a tudattalan?” *Kellék – filozófiai folyóirat. Pszichoanalízis és filozófia*, 2016/55, 143-176.

<https://www.prophilosophia.ro/assets/files/kellek-55/008ullmann-tam%C3%A1s.pdf>

Slavoj Žižek: „Az inherens törvényszegés avagy a hatalom obszcenitása”, *Thalassa*, 1997/1.

<http://www.c3.hu/scripta/thalassa/97/01/08ziz.htm>

Slavoj Žižek: „Megteheted!”, 2000. *Irodalmi és társadalmi havilap.*, 2006/7-8. <http://ketezer.hu/2006/07/megteheted/>

White, J.: Kritikai elmélet és pszichoanalízis. Marx és Freud összekapcsolása”, *Thalassa*, 2016/1, 26-52.

http://imagobudapest.hu/images/lapszamok/2016_1_Tarsadalomkritika-I_szam/Imago_Bp_2016-1-szam_pp026-52_Whitebook-Joel.pdf

Wilson, Robert A. – Foglia, Lucia, „Embodied Cognition”, *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Spring 2017 Edition), Edward N. Zalta (ed.), URL = <https://plato.stanford.edu/archives/spr2017/entries/embodied-cognition/>

Sutyák, T.: A test-test probléma. *Magyar Filozófiai Szemle*, 54/2 (2010). 10-31; http://filozofiaiszemle.net/wp-content/uploads/2012/03/10_pdfsam_szemle-2010.21.pdf

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținutul cursului este în concordanță cu conținutul cursurilor similare predat la universitățile din Uniunea Europeană și din spațiul anglo-saxon.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Însușirea cunoștințelor predate, aplicarea și utilizarea corectă a acestora	Evaluare continuă: examen parțial, participarea la discuții, examenul final	20%
	Însușirea și aplicarea corespunzătoare a temelor, problematizărilor, a conceptualității, respectiv a practicii descriptive-interpretative caracteristice filosofiei psihologiei	Examen oral	50%
10.5 Seminar/laborator	Participarea activă la interpretarea textelor	Evaluarea prezentării unui text, respectiv evaluarea participării active	20%
	Participare activă la dezbateri	Evaluare continuă	10%
10.6 Standard minim de performanță			
- Prezența la cursuri, respectiv de 100% la seminarii - Prezentarea unui text - Participarea activă la analiza textelor, la dezbateri			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)¹

 Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă								
								
								

Data completării:
18. 09. 2025.

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Data avizării în departament:
25. 09. 2025.

Semnătura directorului de departament

.....

¹ Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică".